

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Stockholm den 12 april 2013

Svenska Rovdjursföreningens yttrande över utkast till Naturvårdsverkets föreskrifter om typgodkännande av fångstredskap. Ert ärendenummer: NV-09308-12

Naturvårdsverket har den 18 mars 2013 remitterat utkast till Naturvårdsverkets föreskrifter om typgodkännande av fångstredskap. Svenska Rovdjursföreningen, SRF har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget.

SRF konstaterar att remitterade föreskrifter gäller själva testverksamheten för godkännande av fångstredskapen och inte det praktiska användandet, som senare kan bli ett resultat av ett godkännande.

SRF saknar värdefull information i det underlag som remitterats. Underlaget omfattar totalt 45 sidor. Textmassan för föreskrifterna med tillhörande bilagor är på 13 sidor och konsekvensutredningen är på hela 32 sidor.

SRF konstaterar att Naturvårdsverkets remissversion av föreskrifter om typgodkännande av fångstredskap präglas av en ovilja till att införa välbehövliga stringenta krav på fångstredskapen och den därtill knutna verksamheten för att minimera missbruk och lidande för djuren. Istället präglas föreskrifterna av en vilja till att tillmötesgå tillverkare och användare och minimera kraven och tillsynen. SRF menar att det är djupt otillfredsställande och föreskrifterna bör genomgående uttrycka högre krav beträffande etik, reglering, kontroll och ansvarstagande för att också tillgodose andra intressen än fångstutövarnas. Djurskyddsaspekter, kontroll av efterlevnad och hänsyn till de vilda djuren saknas, liksom en ambition att reda upp i den svåröverskådliga djungel av skilda fångstredskap som tillåts under många år.

SRF menar att Naturvårdsverket inledningsvis borde framhålla att allt vilt i grunden är fredat och får jagas endast om detta följer av undantag i jaktlagstiftningen (1987:259, 1987:905) eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Det föreligger alltså ingen rättighet att använda fångstredskap vid jakt.

SRF noterar att Naturvårdsverket inte hänvisar till bestämmelserna i jaktförordningens bilaga 5, där förbjudna medel och metoder för fångst och dödande av såväl fåglar som däggdjur beskrivs.

SRF noterar också att Naturvårdverket inte nämner att *fångst och dödande* av flera aktuella arter i detalj regleras i artskyddsförordningen 5 § och dess bilaga 1 (2007: 845).

SRF saknar också en utvärdering av de 162 fångstredskap som redan är godkända av Naturvårdverket. På verkets hemsida finns en förteckning över godkända fångstredskap, vilken senast är uppdaterad 2013-03-20. Förteckningen är uppdelad på 1) Dödande fångstredskap och 2) Icke-dödande fångstredskap.

SRF har utifrån förteckningen gjort en sammanställning (tabell 1) som visar att 49 dödande och 113 icke-dödande fångstredskap redan är godkända, dvs. totalt 162 fångstredskap har godkänts under åren 1985-2011. Antalet arter/artgrupper som omfattas av de redan godkända fångstredskapen uppgår till 31 fördelade på 16 fågelarter/grupper av fåglar och 15 däggdjursarter/däggdjursgrupper. För flera arter/artgrupper som omfattas av allmän jakttid eller skydds jaktbestämmelser (jaktförordningens bilaga 1 och 4 (1987:905)) finns redan ett betydande antal godkända fångstredskap. Det gäller exempelvis kråka och skata och inte minst för rävm, grävling och mink. För mård är samtliga fångstredskap dödande medan för mink är 26 av totalt 48 fångstredskap icke-dödande. Det finns även godkända fångstredskap, där användningen idag starkt kan ifrågasättas. Det gäller t.ex. den dödande Coni-Bear 330-2 fällan som godkändes 1994. Godkännandet ifrågasattes redan då. Därefter har utterstammen ökat och risken för dödande bifångst av bl.a. utter är uppenbar vid användning av denna fälla.

Tabell 1. Ett urval av antal godkända fångstredskap (2013-03-20) fördelade på ett urval av arter/artgrupper fördelade på dödande och icke dödande fångstredskap.

Typ av fångstredskap	Kråka	Skata	Måsfåglar	Duvhök/hök	Duvor	Gråsäl	Bäver	Mus	Råtta	Räv	Mårdhund	Grävling	Mård	Mink	Lodjur	Vildsvin
Dödande							2	20	7				23	22		
Icke dödande	17	16	4	6	4	1	1	4	3	34	2	39		26	5	2
Totalt antal fällor	17	16	4	6	4	1	3	24	10	34	2	39	23	48	5	2

SRF vill särskilt framföra

att innan nya fångstredskap övervägs att godkännas måste redan godkända och beprövade fångstredskap analyseras och utvärderas beträffande effektivitet, säkerhet och djurhänsyn. Först om det är uppenbart att nya fångstredskap kompletterar tidigare godkända redskap kan nya godkännanden övervägas,

att antalet godkända fångstredskap totalt minskar och begränsas till särskilt angelägna användningssituationer av starkt allmänintresse,

att översynen av redan godkända fångstredskap påbörjas omgående och är avslutad absolut senast 2018,

att nya godkännanden av fångstredskap ska tillåtas i högst 5 år för att möjliggöra en utökad försöksverksamhet i fält och därmed minska risken för negativa effekter och bifångster i olika delar av landet.

SRF vill beträffande den praktisk användning av fångstredskap också framhålla

att ”privat” tillverkning av godkända fångstredskap inte ska tillåtas,

att alla fångstredskap ska vara beständigt märkta med skylt innehållande: fällans typnummer, tillverkare, löpnummer, år för godkännande, vilken art/arter redskapet är avsett för. Därutöver ska fällan också vara märkt med skylt innehållande fångstmannens namn, adress och telefonnummer,

att alla fångstredskap ska registreras med koordinater i ett nationellt register för att möjliggöra effektiv tillsyn och uppföljning,

att användare av fångstredskap ska genomgå obligatorisk utbildning som ett komplement till jägarexamen.

Nedan följer mer detaljerade synpunkter.

SRF lämnar följande synpunkter på remissen med sid-, paragraf- eller avsnitthänvisning i föreskrifterna alternativt i konsekvensutredningen.

1 kap. Omfattning och syfte

SRF föreslår att kapitlet kompletteras med en tredje paragraf med följande innebörd:

3 § Endast fångstredskap som utgör viktiga komplement till tidigare godkända fångstredskap ska godkännas.

Motiv: Det kan inte vara försvarbart att ytterliga fångstredskap godkännas för arter/artgrupper där redan effektiva fångstredskap är godkända.

2 kap. Definitioner

SRF saknar definition av:

- art (7 kap. 1 §)
- bifångst (8 kap. 7 §)
- klass (bilaga 1 och 2)
- poäng (bilaga 2)

Motiv: År 2013 kan man begära att både svenska och vetenskapliga namn anges för varje godkänt fångstredskap. För tidigare godkända fångstredskap och även för fångstredskap i detta utkast anges den eller de arter för vilka fångstredskapen är avsedda i många fall på ett oprecist sätt, vilket inte är korrekt av flera skäl, bl.a. rättsliga. Se ytterligare synpunkter under kapitel 7 och 8.

3 kap. Beslut om godkännande

”4 § Ett typgodkännande får inte gälla för längre tid än 10 år. Naturvårdsverket får, efter ansökan, fatta beslut om förlängning av typgodkännandet med ytterligare 10 år åt gången.”

SRF menar att helt nya fångstredskap bör ges en kortare giltighetstid, varför SRF föreslår följande skrivning: 4 § Ett första typgodkännande får inte gälla för längre tid än **högst** 5 år. Naturvårdsverket får, efter ansökan, fatta beslut om förlängning av typgodkännandet med ytterligare **högst** 10 år åt gången.

6 kap. Allmänt om fångstredskap

”3 § Ett fångstredskap får inte vara konstruerat så att människor och egendom utsätts för fara under normal användning.

Fångstredskap som genom sin utformning medför en risk för att människor stängs inne ska ha någon form av nödutgång.”

SRF menar att ett sådant fångstredskap inte ska kunna godkännas. De risker som beskrivs i konsekvensutredningen på sidan 7 måste rimligen medföra att denna typ av fällor inte kan godkännas, såvida de inte står under kontinuerlig uppsikt vid gillring. SRF kan inte förstå hur den ansvariga myndigheten utifrån denna beskrivning kan tillåta fångstredskap som kan befaras medföra sådana konsekvenser. Att tro att ett lekande barn som fångats i en fälla och rimligen befinner sig i ett chocktillstånd, på egen hand ska vara förmögen att utlösa en nödöppning förefaller högst osannolikt. På sid 30 i konsekvensutredningen (avsnitt 8.2) betonar också verket att fångstredskap kan jämföras

med vapenhantering. Då måste rimligen kraven på fångstredskap och hur de används jämföras med hanteringen av vapen, vilket kräver såväl licens och registrering av innehav.

”6 § Fångstredskap som bygger på följande metoder är förbjudna för fångst eller dödande av vilt.

1. Användning av blinda eller lemlästade djur som levande lockbete
2. Användning av sprängämnen
3. Gasning eller utrökning
4. Kvävning
5. Dränkning
6. Användning av lim och krokar”

SRF förstår inte varför dessa 6 punkter skrivs in i dessa föreskrifter då tre av dessa förbud och ytterligare ett antal förbud förtecknas i bilaga 5 till jaktförordningen. Detta är ytterligare ett exempel på ett rörigt och överlappande regelverk, då olika förbud anges på olika ställen i jaktlagstiftningen!

”Förbjudna medel eller metoder för fångst eller dödande av fåglar

- Användning av snaror, lim, krokar, bandspelare och elektriska eller elektroniska anordningar med förmåga att döda eller förlama.

- Användning av blinda eller lemlästade levande fåglar som lockfåglar.

- Användning av artificiella ljuskällor, speglar, anordningar för belysning av målet eller siktanordningar för mörkerskytte vari elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare ingår.

- Användning av sprängämnen.

- Användning av nät eller fällor eller användning av beten som innehåller gift eller bedövningsmedel.

- Användning av halv- eller helautomatiska vapen med magasin som rymmer mer än två patroner.

Förbjudna medel eller metoder för fångst eller dödande av däggdjur

- Användning av blinda eller lemlästade djur som levande lockbete.

- Användning av bandspelare.

- Användning av elektriska eller elektroniska anordningar med förmåga att döda eller förlama.

- Användning av artificiella ljuskällor.

- Användning av speglar eller andra bländande anordningar.

- Användning av anordningar för belysning av målet.

- Användning av nattributmedel med elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare.

- Användning av sprängämnen.

- Användning av nät med icke-selektivt utförande eller icke-selektiv användning av nät.

- Användning av fällor med icke-selektivt utförande eller icke-selektiv användning av fällor.

- Användning av gift eller beten som innehåller gift eller bedövningsmedel.

- Gasning eller utrökning.

- Användning av halv- eller helautomatiska vapen med magasinskapacitet som överstiger två patroner.”

”7 § Vid tillverkning ska tillverkaren se till att fångstredskapet väderbeständigt märks med den typbeteckning som framgår av beslut om typgodkännande.

Vid försäljning, överlåtelse eller utlåning av fångstredskap ska det bifogas information om tiden för typgodkännandets giltighet samt en instruktion för lämplig gillring, säker drift och underhåll.”

SRF föreslår att även tillverkare ska anges på fångstredskapet, eftersom tillverkning av typgodkända redskap också kan ske av privatpersoner: 7 § Vid tillverkning ska tillverkaren se till att fångstredskapet

väderbeständigt märks med **tillverkare**, typbeteckning som framgår av beslut om typgodkännande. Vid försäljning, överlåtelse eller utlåning av fångstredskap ska det bifogas information om tiden för typgodkännandets giltighet samt en instruktion för lämplig gillring, säker drift och underhåll.

7 kap. Särskilt om dödande fångstredskap

”1 § Dödande fångstredskap enligt dessa föreskrifter får endast godkännas för följande vilt.

- a. Bisam
- b. Bäver
- c. Ekorre
- d. Frett
- e. Hermelin
- f. Iller
- g. Lämmel
- h. Mink
- i. Mullvad
- j. Mus
- k. Mård
- l. Näbbmus
- m. Ripa
- n. Råtta
- o. Sork
- p. Vessla
- q. Vildkanin”

SRF har under 2 kapitlet berört artbegreppet. Det är SRF bestämda uppfattning att den här uppställda listan är en oprofessionell uppställning utan prioritering och systematik. Man kan rimligen kräva att arterna är systematiskt uppställda och att däggdjur och fåglar separeras. Vad som ligger till grund för de listade arterna redovisas inte, men måste självfallet anges. Listan omfattar även arter som inte omfattas av allmän jakt. Likaså måste man ställa frågan, varför både ”frett” och ”iller” listas, då det är samma art. Listan omfattar även artgrupper som ”mus, sork, näbbmöss och råttor” som inbegriper många olika arter, vilket gör att även rödlistade arter omfattas av listan. Det innebär också att det inte går att bedöma vilka bifångster som görs.

SRF anser att en analys av redan godkända och väl beprövade fångstredskap borde utgöra grund för listningen. Framgår det då att det finns uppenbara brister så bör de redovisas och en prioriterad lista bör presenteras, där det även bör redovisas om behov av helt nya eller kompletterande fångstredskap finns utifrån jaktliga önskemål eller av andra mer övergripande samhällsliga skäl.

2 § tredje stycket: ”Andra stycket omfattar inte stockfälla för mård.”

SRF anser att nya stockfällor för mård inte ska godkännas eftersom järven under de allra senaste åren spridit sig ner i skogslandet och då kan dödas eller skadas av denna fälltyp. Likaså bör redan godkända fångstredskap av typ stockfällor snarast fasas ut av samma skäl.

8 kap. Särskilt om icke-dödande fångstredskap

”7 § Ett fångstredskap ska vara konstruerat så att såväl inspektion som avlivning och urlastning av viltet kan ske på ett säkert sätt. Eventuell inspektions- och avlivningslucka ska vara konstruerad så att viltet inte kan öppna denna inifrån.

Vid bifångst ska viltet kunna släppas ut på ett säkert sätt”.

SRF menar att frisläppning måste tilläggas i paragrafen: 7 § Ett fångstredskap ska vara konstruerat så att såväl inspektion som **frisläppande**, avlivning och urlastning av viltet kan ske på ett säkert sätt. Eventuell inspektions- och avlivningslucka ska vara konstruerad så att viltet inte kan öppna denna inifrån.

Vid bifångst ska viltet kunna släppas ut på ett säkert sätt.

”9 § Icke-dödande fångstredskap ska vara utrustade med en elektronisk larmanordning som vid fångst omedelbart ger användaren information om fångsten”.

SRF menar att paragrafen bör kompletteras med ett krav/rekommendation inom vilken tid fångstredskapet ska vittjas efter larm. SRF menar att det inte bör röra sig om mer än 30 minuter under testverksamhet.

9 kap. Test av fångstredskap

SRF anser att kapitlet bör kompletteras med en ny paragraf eller eget stycke med innebörden:

”Fälttester av icke-dödande fångstredskap ska genomföras vid tid på året som motsvarar förväntad användning (exempelvis tillåten jakttid för aktuell art) och genomföras i områden där potentiella arter förekommer som kan befaras fångas som bifångster.

”1 § I de fall tester inte har genomförts eller i de fall testerna inte bedöms motsvara de krav som förskrivs ska nya tester genomföras”.

SRF menar att skrivningen ”I de fall tester inte har genomförts eller” måste strykas, eftersom genomförda tester är ett krav.

6 §. **SRF föreslår att** bilagorna kompletteras, vilket framgår senare i detta yttrande.

”8 §. Naturvårdsverket kan medge undantag från kravet på tester om det är uppenbart obehövligt.”

SRF föreslår att paragrafen utgår då formuleringen väcker frågor. ”Uppenbart obehövligt” för vem, och vem avgör det? Formuleringen är inte lämplig i en författningstext!

11 kap. Återkallelse av godkännande

SRF föreslår att paragrafen 1 § kompletteras med ytterligare en punkt med följande innebörd, som är i linje med en adaptiv förvaltning:

3. Ny kunskap har tillkommit, vilket utgör skäl för återkallande av ett tidigare godkännande.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Andra stycket första meningen. ”Äldre beslut om typgodkännande av fångstredskap gäller till och med den 31 december 2023 om inte ett tidigare datum har meddelats i beslutet.”

SRF menar att arbetet med att ompröva tidigare godkända fångstredskap måste påskyndas. Enligt Naturvårdsverkets förteckning är totalt 162 fångstredskap godkända. Dessa godkända fångstredskap måste analyseras och utvärderas beträffande effektivitet, säkerhet och djurhänsyn och endast de fångstredskap som visar sig vara mest lämpade bör ges förnyat godkännande. Det förefaller också som om det finns onödigt många godkända fångstredskap för att ”bekämpa” vissa arter.

De skäl som Naturvårdsverket framför i konsekvensutredningen för att äldre fångstredskap ska tillåtas i ytterligare 10 år, dvs. ända fram till utgången av 2023 finner SRF inte övertygande. Flera av de skäl som framförs visar att fångstredskapen snarare borde fasas ut omgående. I sista stycket på sid 24 anger verket: ”Naturvårdsverket är medvetet om att det kan vara ett problem att nå ut med denna information då inte alla jägare är organiserade eller läser facktidsningar. Naturvårdsverket bedömer att konsekvenserna till stor del omhändertas genom en så pass lång övergångstid som tio år.”

På sidan 25 anger verket flera andra mer eller mindre tvivelaktigt problem/svårigheter i sammanhanget: ”Ett annat problem med äldre redskap kan vara att redskapet inte längre har någon konstruktör som bevakar typgodkännandet. Detta i kombination med de kostnader som en ny ansökan om typgodkännande av fångstredskap medför kan leda till att ingen ny ansökan om typgodkännande för äldre redskap kommer att göras. Dessa äldre redskap kommer då inte längre få användas. Det faktum att tidigare typgodkända redskap inte längre får användas efter övergångstiden skulle kunna medföra att det saknas redskap för fångst av vissa arter. Det kan främst bli aktuellt avseende fångstredskap för fåglar som bland annat används vid skyddsjakt. Kommunjägarerna kan därigenom förlora ett användbart jaktmedel i sitt uppdrag att begränsa fågelpopulationerna i tätorter. Flera av de idag typgodkända fångstredskapen där konstruktören inte längre är i livet används för predator kontroll i förvaltningen av skyddsvärda arter. Bland annat finns fångstredskap för mink, kråkfågel, grävling och rödräv. I Västerbotten och Norrbotten används fotsnara för fångst av rödräv för att skydda fjällräven.”

SRF reagerar starkt mot denna defensiva och passiva hållning från ansvarig nationell myndighet. De personer som bedriver fångstverksamhet har rimligen samtliga tagit jägarexamen och har vapenlicens. Användare ska också årligen lösa den statliga viltvårdsavgiften. Att från myndigheten hävda att det finns jägare som inte är organiserade och som inte läser facktidskrifter och att det utgör skäl till att tillåta användningen av äldre fångstredskap i ytterligare tio år känns närmast patetiskt. Naturvårdsverket bör fundera på om det finns något annat liknande exempel från annan verksamhet, som man från Myndighetssverige kan hänvisa till?

SRF efterlyser ett mer adaptivt synsätt, varför SRF med emfas framhåller att översynen måste påbörjas omgående och vara avslutad senast 2018.

Forts nedan synpunkter på bilagorna.

SRF lämnar följande synpunkter på bilagorna.

Bilaga 1. Tester av dödande fångstredskap

I bilagorna talas det om antal *djur*, där innebörden ibland syftar på antal exemplar och ibland på art/arter/artgrupper. Här måste skrivningarna vara mer precisa.

Avsnittet 1. Allmänt om tester

I exempelvis första meningen står: ”En typ av ett dödande fångstredskap ska testas med minst 12 djur av respektive djur som fångstredskapet är avsett för.”

SRF menar att formuleringen måste ändras till: En typ av ett dödande fångstredskap ska testas med minst 12 **exemplar** av respektive **art** som fångstredskapet är avsett för.

I femte stycket står det att ”Testerna ska filmas.” och i efterföljande stycke att ”Fångstredskapet och omgivningen ska fotograferas.”

SRF anser att det måste tydligt framgå med vilken detaljeringsgrad av sådan dokumentation som krävs. Ska alla exemplar av fångade djur filmas/fotograferas eller kan den som utför testet själv välja de sekvenser som passar hens syfte?

I sjätte stycket står det: ”Fångstredskapets id-nummer ska fotograferas före och efter fångst.”

SRF har inte noterat att det i föreskrifterna anges att fällorna ska vara försedda med id-nummer.

I sjunde stycket står: ”Djur som har dödat i redskapet ska röntgas och obduceras. Skador ska noteras och dokumenteras enligt bilaga 3.”

SRF anser att texten måste kompletteras och även omfatta andra djur som fångats. Förslag till ny lydelse: Djur som har dödat **eller fångats** i redskapet **och därefter avlivats** ska röntgas och obduceras. Skador ska noteras och dokumenteras enligt bilaga 3.

Avsnitt 3. Särskilt om fälttester

SRF menar att avsnittet bör kompletteras med ett inledande stycke där det bör preciseras när och var testerna genomförts samt antal ”fälldygn” och antal fälldygn/fångad art (avsedd art/arter) samt bifångster.

Avsnitt 5. Utvärdering av tester

I första stycket anges att 25 procent av de fångade djuren inte behöver vara medvetlösa i test av dödande fångstredskap.

SRF finner det anmärkningsvärt att en så stor andel av individerna kan tillåtas att inte dödas utan rimligen ”bara” vara skadade efter det att fällan utlösts. I praktiken accepteras därmed att många djur går en långsam död till mötes, vilket strider mot den etik man rimligen måste kunna ställa på fångstredskap.

I andra stycket står: ”Ett redskap uppfyller kraven på selektivitet om det vid testerna inte fångas mer än ett djur av annan art än redskapet är avsett för.”

SRF menar att vid utvärderingen måste också beaktas var och när testet utfördes. Fanns potentiella arter för bifångster i trakten där testet genomfördes? Artsammansättningen varierar stort i landet och vissa arter – särskilt många fågelarter – uppträder inte heller i landet under hela året. Flera fågelarter förekommer inte sällan som bifångster vid såväl dödande som selektiva fångstredskap.

Bilaga 2. Tester av icke-dödande fångstredskap

SRF menar att relevanta synpunkter av vad som framförts i bilaga 1 också ska beaktas för bilaga 2.

Avsnitt 1. Allmänt om tester

I fjärde stycket anges att: ”Det är inte tillåtet att provocera fram fångst.”

SRF ställer sig frågande till vad som avses med att provocera fram fångst, då hela fångstverksamheten använder sig av medel för att locka vilt till fällan med potentiell föda alternativt doftmarkeringar etc.

I sjunde stycket sägs bl.a. att: ”Fångade djur av avsedd art ska obduceras alternativt för särskilt skyddsvärda arter sövas och undersökas.”

SRF ställer sig frågande till vad som avses med särskilt skyddsvärda arter? Uttrycket finns inte medtaget i föreskrifternas 2 kap. 1 § under definitioner och används inte heller i vare sig jaktlagen eller jaktförordningen. I artskyddsförordningens 5 § och i dess bilaga 1 (2007:845) anges särskilt arter för vilka fångst är förbjudet. Är det möjligen dessa arter som avses så bör det framgå. I vilket fall som helst bör de arter som avses preciseras med svenskt och vetenskapligt namn för att undvika missförstånd, vilket framförts tidigare!

I samma stycke (sjunde) följer att: ”Eventuell bifångst ska omedelbart frisläppas om det är oskadat eller bedöms kunna fortsätta leva utan onödigt lidande.”

SRF menar att det i föreskrifterna tydligt ska framgå att av dessa föreskrifter och Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt (2002:18), 28 § har användaren av fångstredskap möjlighet att på eget initiativ avliva fredade/fridlysta arter som fångas i fångstredskap och som fångstmannen bedömer är skadat.

SRF menar att sjunde stycket ska kompletteras med en lydelse med innebörden att: ”Om fredat/fridlyst djur fångas som bifångst och avlivas i ett fångstredskap så ska det obduceras av Statens Veterinärmedicinska Anstalt.” Detta krav bör gälla generellt och även ställas vid normal användning av fångstredskap och inte bara under själva testverksamheten, varför **SRF hemställer att** ett sådant tillägg också görs i Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt (2002:18).

Avsnitten 2. Avbrytning av tester och 3. Utvärdering av testerna

Här och i efterföljande tabeller förekommer ett poängsystem och en klassning som inte nämns i föreskrifterna och det framgår inte heller på vilket vetenskapligt eller annat underlag poängsystemet och klassningen grundas.

Bilaga 3. Testrapport

SRF menar att lämnade synpunkter på bilagorna 1 och 2 som också har relevans beträffande rapportering och dokumentation måste beaktas också i bilaga 3.

Det gäller exempelvis:

- Fälttesternas början och slut
- Antal fälldygn
- Antal fångade djur/fälldygn
- Antal bifångster/fälldygn
- Specificering av bifångster och om dessa djur frisläppts eller avlivats.

Forts nedan synpunkter på konsekvensutredningen.

SRF lämnar följande synpunkter och kommentarer på konsekvensutredningen.

Sid 2. Avsnitt 1.2. Tester och tillsyn.

I första stycket står att: ”Det är viktigt ur ett rättssäkerhetsperspektiv att systemet är transparent.”

SRF förutsätter att den dokumentation som krävs över testverksamheten omfattas av offentlighetsprincipen. Om inte så önskar föreningen svar på vad ett eventuellt undantag grundas på.

SRF vill beträffande jakttillsyn framhålla att den är i det närmaste obefintlig och ingen myndighet har ett uttalat tillsynsansvar. Det finns nog inget annat land i västvärlden med en jakttillsyn där i huvudsak tillsynen läggs på en part - jägarna själva. I det inledande avsnittet sägs att fångstverksamheten berör en rad skilda verksamheter och det visar med all tydlighet att den tillsyn som idag finns och som verket beskriver i det andra stycket är både föråldrad, ineffektiv och otidsenlig. Här bör Sverige ta lärdom av Norge och deras relativt nya tillsynsmyndighet Statens naturoppsyn och inrätta en myndighet med likvärdigt ansvar i Sverige. Behovet av en självständig tillsynsmyndighet är mycket stort.

Sid 3. 1.3. EU-rätten

Avsnitten avslutas med skrivningen: ”Mot bakgrund av de EU-rättsliga kraven är det viktigt att föreskrifterna träder i kraft under år 2013.”

SRF ser inte att det av det bakgrundsmaterial som presenteras framgår att föreskrifterna ska vara gällande från någon viss tidpunkt – 2013 som föreslås!

Sid 5. 2.2. Olika sätt att reglera fångstredskap

I andra stycket framförs: ”Naturvårdsverket gör bedömningen att tillsynen över jakt inte har den omfattningen i dag att detta är möjligt utan att det skulle krävas stora förändringar och resursförstärkningar i tillsynsorganisationen för att få till stånd en operativ tillsyn. Rapporteringen av missförhållanden vad gäller fångstredskap är begränsad. Man kan inte utgå ifrån att alla användare har ett incitament att rapportera fångstredskap som inte fungerar som de ska eller som inte är selektiva. Brister härvidlag drabbar i första hand de djur som dödas eller fångas och det kan vara svårt för tillsynsmyndigheten att få kännedom om detta.”

SRF ser med oro att Naturvårdsverket, som har ett nationellt sektorsansvar över viltförvaltningen, intar en defensiv och passiv hållning och inte framlägger förslag till hur tillsynsansvaret ska förbättras för att rimligen kunna leva upp till de krav som ett modernt samhälle kan ställa på en verksamhet som präglas av ett särintresse som drabbar djur och även andra intressen och människor.

Sid 7. 2.3. Det föreslagna systemet

I avsnittet återges risken för att exempelvis ”lodjur eller annan skyddad art” fångas som bifångst i fällor avsedda för vildsvin. Det sägs också att: ”En omfattande fångst av fel art skulle på sikt kunna äventyra den gynnsamma bevarandestatusen hos skyddade arter. Jakt efter skyddade arter är generellt sett förbjuden på såväl nationell nivå som EU-nivå.”

SRF kan inte acceptera att den ansvariga myndigheten utifrån denna beskrivning kan tillåta fångstredskap, som kan befaras medföra sådana konsekvenser.

Sid 9. 3. Innehållet i föreskrifterna och dess konsekvenser. 3.1. Allmänt

Stycket avslutas med skrivningen: ”Vissa delar har valts bort med anledning av att de har bedömts vara mindre nödvändiga samt för att undvika att kraven på tester blir alltför omfattande. Detta kan dock komma att ses över i framtiden och eventuellt kan fler delar av standarderna tas in i föreskrifterna på sikt.”

SRF efterlyser en precisering av vilka delar som ”valts bort”, vilket rimligen borde framgå av konsekvensutredningen. Likaså förefaller skrivningen i den sista meningen som mycket osannolik utifrån det helhetsintryck som konsekvensutredningen ger.

Sid 11-12. 3.3. Beslut om godkännande

Av skrivningarna på sidan 11 framgår att den ansvariga myndigheten Naturvårdsverket med bävan ser att det behövs ett register över typgodkända fångstredskap som även kräver uppdateringar. Verket pekar även på möjligheten att förlänga typgodkännanden utan förnyade tester och framhåller vikten av att tiden för typgodkännande utökas från fem till tio år med hänvisning till den tid som tillverkning och försäljning tar, liksom att den administrativa prövningen av ansökningarna och testverksamheten tar tid. Likaså anges ett krystat argument att det finns risk att godkända fångstredskap framgent kan saknas vid exempelvis skydds jakt och skadedjursbekämpning.

SRF ser inte att den ”tungta” administrativa prövtiden på myndigheten ska räknas in i den tid som omfattas av ett typgodkännande, utan den måste rimligen löpa först från den dag då beslut om typgodkännande beviljas, vilket rimligen sker först *efter* ansökan och genomförd och godkänd testverksamhet.

SRF menar att tid för typgodkännande av helt nya fångstanordningar ska gälla i som längst fem år.

Sid 15. 3.5. Avgift

Avsnittet avslutas med följande skrivning: ”En negativ konsekvens av att sökanden måste bekosta testerna är att det finns risk för att enskilda konstruktörer eller användare förhindras att ansöka om typgodkännande av ekonomiska skäl. De enskilda som stängs ute från att ansöka om typgodkännande för användning av ett fångstredskap har dock möjlighet att vända sig till en återförsäljare och köpa ett godkänt fångstredskap alternativt bygga ett fångstredskap av redan godkänd typ. Naturvårdsverket anser att skälen för att lägga över kostnaden på sökanden överväger över de nackdelar som regleringen medför.”

SRF ser det som anmärkningsvärt att Naturvårdsverket vare sig i föreskrifterna eller i konsekvensutredningen beskriver att envar kan tillverka och använda sina egentillverkade typgodkända fällor. Även om fällan är patenterad så kan, vad SRF erfarit, en användare för eget bruk tillverka sina egna fällor.

SRF menar att samtliga fällor utöver vad som krävs idag också ska vara försedda med tillverkare, tillverkningsår och löpnummer.

Sid 17. 3.7. Särskilt om dödande fångstredskap

SRF noterar med tillfredsställelse att Naturvårdsverket beträffande vikten av selektivitet vid användning av dödande fångstredskap framhåller risken för att andra varelser kan drabbas och där särskilt omnämner den exklusiva användningen av löshunds jakt i landet: ”Exempelvis så skulle en

slagfälla för ett större djur kunna skada människor eller hundar som rör sig i skogen. Detta är bland annat viktigt att beakta eftersom man tillåter jakt med lös hund i Sverige, till skillnad från i många andra länder.”

Sid 18. 3.8. Särskilt om icke-dödande fångstredskap

I avsnittet beskrivs att icke-dödande fångstredskap inte får vara konstruerade så att vilt kan skadas vid fångsten eller vid utbrytningsförsök, att insidan av icke-dödande fångstredskap ska vara slät och inte ska innehålla utstickande detaljer, vassa kanter eller annat som djuren kan skada sig på. Exempel ges från testförsök av fångstredskap för vildsvin.

SRF vill uppmärksamma på att det sedan tidigare finns omfattande dokumentation av sådana skador även på lodjur. Studierna är gjorda av Grimsö forskningsstation (JO Heldin) och SVA.

Sid 20.

Avsnittet avslutas med att: ”Icke-dödande fångstredskap ska ha ett för ändamålet väl fungerande larm vid fångst för att minimera den tid som viltet hålls i fångstredskapet och därigenom förebygga ett onödigt lidande.”

SRF anser att det själfallet är angeläget att ett sådant krav ställs, men att det då parallellt måste finnas ett krav att fångstredskapet ska vittjas skyndsamt och absolut senast inom 30 minuter, för att eliminera risken att bifångade arter skadas och därmed avlivas.

Sid 25. 5. Bemyndigande

Naturvårdsverket hänvisar till 12 § jaktförordningen där det framgår att verket får meddela föreskrifter om bl.a. tillstånd, kunskapskrav och andra villkor för användande av fångstredskap. Verket framhåller att kontakt tagits med Landsbygdsdepartementet beträffande bemyndigandet och föreslagit att regeringen ska lägga till ytterligare en punkt i 12 § för att förtydliga att Naturvårdsverkets bemyndigande omfattar att meddela föreskrifter om vad som krävs för att en typ av fångstredskap ska kunna godkännas enligt 11 §.

SRF menar att Naturvårdsverket med stöd av sitt nuvarande bemyndigande ska utarbeta en särskild utbildning för användning av fångstredskap. En sådan utbildning ska vara obligatorisk för fångstanvändarna och utgöra ett särskilt krav utöver den obligatoriska jägarexamen som krävs vid jakt.

Sid 27. 6. De som berörs av regleringen

I andra stycket står: ”Även återförsäljare av fångstredskap kan påverkas av regleringen. Det är visserligen inte förbjudet att sälja fångstredskap som inte är typgodkända men det påverkar sannolikt ändå försäljningen om det blir förbjudet att använda dem.”

SRF menar att skrivningen är vilseledande och att Naturvårdsverket i sammanhanget måste informera om den skärpning som skedde i jaktlagen (1987:259)¹ den 1 juli 2011 att försök och förberedelse till

¹ 46 a § För försök eller förberedelse till jaktbrott enligt 44 § eller jakthäleri enligt 46 § andra stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken. Lag (2011:514).

grova jaktbrott har kriminaliserats, vilket enligt förarbetena också omfattar användning av otillåtna fångstredskap. Bl.a. har import av otillåtna fångstsaxar konstaterats av tull och polis.

Sid 27-29. 7. Kostnader och andra konsekvenser med anledning av ändringarna

SRF kan inte bedöma om verkets beskrivning av finansieringen är korrekt, men enligt SRF bedömning är det mest rimliga att myndigheternas kostnader för tillståndsprövning och test av fångstredskap finansieras av medel ur viltvårdsfonden i kombination med avgifter.

Sid 31. 8.2. Bevisbörda och presumtion om godtagbarhet

I sista stycket på sidan står följande: ”Naturvårdsverkets föreskrifter medför inte att fångstredskapen måste vara perfekta för att typgodkännas. Ett visst lidande och en mindre omfattning av bifångst kommer att accepteras även i fortsättningen, vilket bör underlätta för sökanden. Detta motiveras av att det är tester av djur och att vissa tester sker i fält vilket gör att allt inte går att kontrollera.”

SRF konstaterar att Naturvårdsverket i egenskap av ansvarig sektorsmyndighet inte tillmäter de etiska frågorna något större värde!

I framtagandet av detta yttrande har styrelseledamoten Robert Franzén deltagit.

Svenska Rovdjursföreningen

Ann Dahlerus

Generalsekreterare